

Stillhet om den ventede døden?

Helsepersonell i et dilemma mellom taushetsplikten og plikten til å ivareta barnets behov

Phd-kandidat Ingrid Hogstad, Høgskolen i Molde

Førsteamanuensis Kjartan Leer-Salvesen, Høgskolen i Volda

Bakgrunn

Rettskilder

Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)

§ Lover

Stortingsvedtak

Sentrale forskrifter

Lokale forskrifter

Norsk Lovtidend

Norges traktater

Dommer

Statens
personelhåndbok§ Oversatte lover /
Translated Acts§ Oversatte forskrifter /
Translated
regulations**§ 10 a. Helsepersonells plikt til å bidra til å ivareta mindreårige barn som er pårørende til foreldre eller søsken**

Helsepersonell skal bidra til å ivareta det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging som mindreårige barn kan ha som følge av at barnets foreldre eller søsken er pasient med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade.

Helsepersonell som yter helsehjelp til pasient som nevnt i første ledd, skal søke å avklare om pasienten har mindreårige barn eller mindreårige søsken og vedkommendes informasjons- eller oppfølgingsbehov.

Når det er nødvendig for å ivareta behovet til pasientens mindreårige barn, skal helsepersonellet blant annet

- a) samtale med pasienten om barnets informasjons- eller oppfølgingsbehov og tilby informasjon og veiledning om aktuelle tiltak. Innenfor rammene av taushetsplikten skal helsepersonellet også tilby barnet og andre som har omsorg for barnet, å ta del i en slik samtale
- b) innhente samtykke til å foreta oppfølging som helsepersonellet anser som hensiktsmessig
- c) bidra til at barnet og personer som har omsorg for barnet, i overensstemmelse med reglene om taushetsplikt, gis informasjon om pasientens sykdomstilstand, behandling og mulighet for samvær. Informasjonen skal gis i en form som er tilpasset mottakerens individuelle forutsetninger.

Når det er nødvendig for å ivareta behovet til pasientens mindreårige søsken, skal helsepersonellet blant annet tilby informasjon og veiledning om aktuelle tiltak. Så langt det er mulig, skal det gjøres i samråd med foreldre eller andre som har omsorgen for søskenet. Tredje ledd bokstav b og c gjelder tilsvarende.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om innholdet i helsepersonellens plikter etter denne bestemmelse.

0 Tilføyd ved lov 19 juni 2009 nr. 70 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 11 des 2009 nr. 1501), endret ved lov 16 juni 2017 nr. 53 (ikr. 1 jan 2018 iflg. res. 8 des 2017 nr. 1951).

Barns behov for informasjon og nødvendig oppfølging?

- Skjønnsvurdering
- Ærlig, åpen kommunikasjon (Buchwald, Delmar, & Schantz-Laursen, 2012; Bugge, Helseth, & Darbyshire, 2008; Bugge & Røkholt, 2009; Finch & Gibson, 2009)
- Forberedelse, fellesskap

Hva når pasienten ikke samtykker?

Taushetsplikt

Barnets behov

Studien

- Kvalitative intervjuer
- Sykepleiere (8) og leger (3) innen palliasjon
 - Kommunehelsetjeneste (2)
 - Spesialisthelsetjeneste (ambulant, team, avdeling) (9)
 - Tre menn og åtte kvinner

Hva er dine erfaringer med pasienters
mindreårige barn?

Resultater

17 historier

Hva forteller legene og sykepleierne om hvordan
de håndterte dilemmaet?

Full pasientautonomi

**Fem strategier
plassert
på en skala**

Trosse pasientens ønske

1.0 Ikke gjøre noe

2.0 «Gå i takt»

3.0 Realitetsorientere

4.0 Tilsørte strategier

5.0 Trosse pasientens ønske direkte

Referanser

Buchwald, D., Delmar, C., & Schantz-Laursen, B. (2012). How children handle life when their mother or father is seriously ill and dying. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 26(2), 228-235.

Bugge, K. E., Helseth, S., & Darbyshire, P. (2008). Children's experiences of participation in a family support program when their parent has incurable cancer. *Cancer Nursing*, 31(6), 426-434.

Bugge, K. E., & Røkholt, E. G. (2009). *Barn og ungdom som sørger. Faglig støtte til barn og ungdom som opplever alvorlig sykdom eller død i nær familie*. Bergen: Fagbokforlaget.

Clark, C. (2006). Against confidentiality? Privacy, safety and the public good in professional communications. *Journal of Social Work*, 6(2), 117-136.

Finch, A., & Gibson, F. (2009). How do Young People Find out about their Parent's Cancer Diagnosis: a Phenomenological Study. *European Journal of Oncology Nursing*(13), 213-222.

Freedman, J. L., & Fraser, S. C. (1966). Compliance without pressure: the foot-in-the-door technique. *Journal of personality and social psychology*, 4(2), 195.

Helsepersonelloven kap 2, §10a: *Helsepersonells plikt til å bidra til å ivareta mindreårige barn som er pårørende til foreldre eller søsken*, https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64/KAPITTEL_2#§10a

Helsepersonelloven kap 5, §23-4: *Begrensninger i taushetsplikten* <https://lovdata.no/NL/lov/1999-07-02-64/§23>

Winther-Lindqvist, D. A. (2017). Hope as fantasy. An Existential Phenomenology of Hoping in Light of Parental Illness. In B. Wagoner, I. B. de Luna, & S. H. Awad (Eds.), *The Psychology of Imagination: History, Theory and New Research Horizons* (pp. 151-173). United States of America: IAP - Information Age Publishing.

Takk for meg

E-post: Ingrid.hogstad@himolde.no

ResearchGate:

https://www.researchgate.net/profile/Ingrid_Hogstad?ev=hdr_xprf

